

Klimaat en groene Groei

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

25 maart 2025

Kenmerk

KGG / 97899013

nota
TER BESLISSING

BESLISNOTA Motie uitbreiding wettelijk
bewijsvermoeden naar mijnbouwactiviteiten in heel
Nederland

Kopie aan

[Redacted]

Bijlage(n)

2

[Redacted]

Aanleiding

De toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (hierna: staatssecretaris EZK) heeft de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: Afdeling) verzocht voorlichting te geven over de uitvoering van een aangenomen motie van de leden Beckerman en Bushoff van 6 maart 2024. In deze motie wordt de regering verzocht om de reikwijdte van het wettelijk bewijsvermoeden uit te breiden naar bodembeweging als gevolg van alle mijnbouwactiviteiten in heel Nederland. De Afdeling adviseert hier negatief over.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om bijgevoegde brieven aan de Eerste en Tweede Kamer te ondertekenen. In deze brieven licht u toe hoe het kabinet – indachtig de voorlichting van de Afdeling – invulling geeft aan de motie Beckerman/Bushoff.

Kernpunten

- In het Burgerlijk Wetboek (artikel 6:177a) is een wettelijk bewijsvermoeden opgenomen voor fysieke schade aan gebouwen en werken door bodembeweging als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslagen bij Norg of Grijskerk.
- Het doel van de in de motie verzochte uitbreiding is om de positie van schademelders ten opzichte van mijnbouwbedrijven te verbeteren.
- De Afdeling heeft in 2015 ten aanzien van de introductie van het bewijsvermoeden voor Groningen aangegeven dat:

- voor het wettelijk regelen van een bewijsvermoeden een dragende motivering nodig is, omdat dit een afwijking is van de hoofdregel in het bewijsrecht 'wie stelt bewijst';
- daarbij duidelijk moet zijn wat de reikwijdte van de afwijking is, omdat dit gevolgen heeft voor de procesposities van partijen: de gevolgen van een verschuiving van de bewijslast voor de aansprakelijke partij mogen niet onevenredig zijn in het licht van het met de afwijking beoogde doel;
- hoe ruimer de reikwijdte van een bewijsvermoeden is, hoe zwaarder de motiveringseis.
- De staatssecretaris EZK wilde weten of de in de motie gevraagde uitbreiding juridisch houdbaar is, met name omdat het schadebeeld in de rest van Nederland heel anders is dan in Groningen. Daarom heeft hij aan de Afdeling de vraag gesteld of de gevraagde uitbreiding gerechtvaardigd en proportioneel is en of de uitbreiding geen onrechtmatige beperking van het recht van eigendom van mijnbouwondernemingen zou kunnen vormen.
- De Afdeling heeft in haar voorlichting ten aanzien van de juridische houdbaarheid geconcludeerd dat het primair aan de wetgever is om gewicht toe te kennen aan de verschillende elementen die meewegen bij de vraag of een uitbreiding van de reikwijdte van het wettelijk bewijsvermoeden voldoende kan worden gemotiveerd, maar dat zij geen gerechtvaardigd belang ziet voor de uitbreiding.
- Op basis van de voorlichting van de Afdeling komt het kabinet tot de conclusie dat het toepassen van het wettelijk bewijsvermoeden niet de oplossing biedt voor het verbeteren van de positie van schademelders en dat een uitbreiding van de reikwijdte van het wettelijk bewijsvermoeden bovendien ook niet juridisch houdbaar is:
 - het beperkte aantal activiteiten in de diepe ondergrond, de bodembeweging die dit veroorzaakt en het aantal fysieke schades aan gebouwen door bodembeweging als gevolg van deze activiteiten een breed toepassingsbereik van het wettelijk bewijsvermoeden onvoldoende rechtvaardigen.
 - De maatregel lijkt weinig meerwaarde te hebben ten opzichte van de huidige wijze van schadeafhandeling door de Commissie Mijnbouwschade, omdat de commissie bewoners reeds ontzorgt door bewijslast over te nemen.
 - De verwachting is dat het wettelijk bewijsvermoeden in de rest van Nederland voor bedrijven relatief eenvoudig te weerleggen zal zijn en daardoor niet zal leiden tot een substantiële toename van het aantal schadevergoedingen. Dit brengt zelfs het risico van valse verwachtingen met zich mee. Daarmee gaat de uitbreiding voorbij aan het beoogde doel om het proces van schadeafhandeling voor bewoners te verbeteren en, in het bijzonder, de positie van schademelders te versterken ten opzichte van bedrijven.
 - Als het bewijsvermoeden niet voldoende gerechtvaardigd kan worden, bestaat het risico dat sprake is van een ongerechtvaardigde beperking van het recht op eigendom van de mijnbouwonderneming. Dit kan ertoe leiden dat rechters het

bewijsvermoeden in concrete gevallen buiten toepassing laten. Dit leidt tot onzekerheid bij partijen en hoge proceskosten.

Kenmerk
KGG / 97899013

- In de Kamerbrieven is toegelicht dat dat het kabinet op basis van de voorlichting van de Afdeling niet wil dat het toepassen van het wettelijk bewijsvermoeden leidt tot een verslechtering van de positie van omwonenden en dat het kabinet daarom de voorkeur geeft aan een andere invulling van de motie. Belangrijk daarbij is dat bewoners niet zelf hoeven te bewijzen of hun schade door bodembeweging is veroorzaakt.
- In de brief wordt aangegeven dat het kabinet de positie van schademelders via andere wegen verder wil versterken. De meest effectieve manier om dit te realiseren is in de eerste plaats door het verbreden van de bevoegdheid van de Commissie Mijnbouwschade naar alle mijnbouwsectoren. Hierdoor komt voor alle mijnbouwsectoren te gelden dat de Commissie Mijnbouwschade de bewijslast van schademelders in feite overneemt, door onderzoek te doen naar de oorzaak van de schade.
- Verder wordt aangegeven dat het kabinet, zoals ook reeds gemeld in de Kamerbrief over de evaluaties van de Commissie Mijnbouwschade, in overleg treedt met de bedrijven om de twaalfmaandetermin, die thans geldt voor het doen van een melding na een aardbeving, in het instellingsbesluit van de Commissie Mijnbouwschade te verruimen. Dit sluit aan bij een voorstel van de Afdeling in haar voorlichting.